

кафе «Ніка», мережа «Копійка», мережа «Сільпо», мережа «Маріо», мережа «Пузата хата», ТОВ «Хелсфуд», мережа «Піца гріль», ресторанний комплекс «Сім континентів», ресторани «Свіча», «Хмари», «Чорне море», «Асоціація Туроператорів і агентів», гостинно-ресторанний комплекс «Галіан», а також морських круїнгових агенцій. Співпраця підприємств із ДНЗ ОВПУ МТС на основі впровадження елементів дуального навчання дала позитивні результати з багатьох сторін, а саме: були розроблені інноваційні електронні робочі зошити з професій кухар та офіціант, в розробці яких приймали участь працівники ЗРГ; в навчальні плани та програми ДНЗ ОВПУ МТС були внесені пропозиції підприємств-замовників з приводу відповідності сучасному виробничому процесу; державна атестаційна комісія проводилась на об'єктах практики за участю співробітників підприємств-роботодавців, за результатами якої ЗРГ працевлаштовували випускників, що проходили у них виробниче навчання та виробничу практику без коливань та сумнівів; підвищилась вмотивованість здобувачів освіти; ДНЗ ОВПУ МТС мав змогу додаткового підвищення заробітної плати своїх співробітників.

Таким чином можна зробити висновки що дуальна форма навчання є перспективною формою співпраці ЗП(ПТ)О, соціальних партнерів, бізнесу та ресурсом для задоволення потреб ринку праці, що є важливою передумовою економічного розвитку країни.

Список використаної літератури

1. Верховна Рада України. Законодавство України (2017, Червень, 23). Про впровадження елементів дуальної форми навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників. Наказ МОН України, № 916. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0193-20#Text>.
2. Герлянд Т. М., Дрозіч І. А., Кулалаєва Н. В., Романова Г. М. та Шимановський М. М., 2019. Організація дуальної форми навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: практич. посіб. /; за заг. ред. Н. В. Кулалаєвої. Житомир: «Полісся».
3. Ковальчук В. І., Ігнатенко С. В. Упровадження дуальної освіти в професійній (професійно-технічній) освіті. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. – Глухів, 2019. – С. 120–132.

Дубасенюк Олександра Антонівна,
*доктор педагогічних наук, професор кафедри професійно-педагогічної,
 спеціальної освіти, андрагогіки та управління
 Житомирського державного університету імені Івана Франка*

**ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
 МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У СФЕРІ ВИХОВНОЇ
 РОБОТИ**

Проблеми виховання, освіти, розвитку молодого покоління набувають особливого значення, особливо в умовах воєнного стану, оскільки доля майбутнього людства більшою мірою залежить від розвитку духовної і моральної сфери суспільства. Тому професійна педагогічна діяльність учителя як носія духовних цінностей, спадкоємця поколінь покликана сприяти утвердженню гуманної, демократичної особистості, здатної до саморозвитку, самореалізації своїх інтересів та обдаровань.

Провідна мета національного виховання – набуття молоддю соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури міжнаціональних взаємин, формування у молоді, незалежно від національної приналежності, рис громадянина Української держави, моральної, художньо-естетичної, правової, екологічної культури. Актуальність зазначеного напряму підтверджують наукові праці українських учених: В. Г. Кременя, І. Д. Беха, І. А. Зязюна, С. Г. Карпенчук, Н. Г. Ничкало, А. М. Бойко, І. І. Коновальчука, Л. О. Хомич, Л. О. Хоружої та ін. Постає потреба готувати педагога, здатного забезпечити різнобічний розвиток особистості як найвищої цінності суспільства, виховання високих моральних якостей, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого та культурного потенціалу українського народу [1].

У здійсненні цієї мети важливу роль покликані відіграти предмети педагогічного циклу, і, перш за все, розділ педагогіки «Теорія і методика виховання» [2]. Підвищення ефективності професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів до виховної роботи вимагає здійснення технологічної побудови курсу педагогіки, зокрема розділу «Теорія і методика виховання» на основі системного підходу, яка вміщує такі структурні елементи: цільовий, змістовий, процесуальний [2, 3]. Розглянемо особливості цільового компоненту.

У процесі проєктування цілей та завдань технологічного процесу формування у майбутніх учителів знань та вмінь з теорії і методики виховної роботи нами використано логіку таксономії навчальних цілей, розроблену групою американських вчених під керівництвом Б. С. Блума у когнітивній та афективній сферах. Технологічна побудова системи цілей розділу, визначених через певні види діяльності студентів може бути представлена шляхом виділення категорій цілей у пізнавальній сфері.

Репродуктивний рівень (знання). Майбутні вчителі мають усвідомити сутність основних понять розділу – «виховання», «процес виховання», «сутність виховання», «мета, ідеал виховання», «закономірності виховання», «принципи виховання», «форми, методи, засоби, прийоми виховання», «самовиховання». Студенти обґрунтовують основні компоненти процесу виховання, тенденції його розвитку у сучасній школі. Застосовують відповідні форми та методи у процесі навчання: бесіда, експрес-контроль, тест, індивідуальне фронтальне опитування, колоквиум, взаємоопитування.

Адаптивний рівень (розуміння). Студенти інтерпретують опорну схему розділу. Пояснюють залежність результатів виховання від взаємодії зовнішніх і внутрішніх чинників розвитку особистості. Аналізують мету виховання відповідно до конкретно-історичного періоду, зокрема ситуації воєнного стану.

Обґрунтовують принципи виховання з урахуванням сучасних тенденцій розвитку школи в Україні та за кордоном. Розглядають сутність загальних закономірностей виховання. При цьому у навчальному процесі запроваджують необхідні форми та методи: індивідуальні завдання, подання інформації, консультація, робота у парах змінного складу, дискусія, евристична бесіда, коментоване міркування, коментований доказ.

Конструктивний рівень (застосування). Майбутні педагоги на цьому рівні мають демонструвати знання щодо сутності базових понять розділу у процесі вирішення педагогічних ситуацій під керівництвом викладача, застосовуючи при цьому як традиційні форми, методи і засоби для розв'язування стандартної проблеми, вирішення педагогічних задач, тестування, мікророзкладання, наведення прикладів, так й інноваційні індивідуальні завдання, ділові ігри.

Творчий рівень (аналіз). Студенти аналізують основні положення Концепції «Нова українська школа», «Концепції виховання дітей та молоді у національній системі освіти». Виділяють структурні компоненти процесу виховання. Аналізують основні напрями виховного процесу. Характеризують взаємоз'язок понять «виховання» і «самовиховання». Виявляють особливості різних класифікацій методів та засобів виховання. Набуті знання використовують у нестандартних ситуаціях, при розв'язанні складних виховних проблем під керівництвом викладача. Застосовані форми та методи навчання: вивчення, аналіз, конспектування педагогічної літератури, аналіз педагогічних понять, концепцій виховання, контент-аналіз, доповіді на занятті, їх аналіз, коментоване читання, рецензування, розв'язування педагогічних задач проблемного характеру.

Дослідницький рівень (синтез). Майбутні педагоги розкривають сутність досвіду вчителів-новаторів у сфері виховання. Розробляють план різних за формою виховних заходів. Пишуть реферати з актуальних проблем виховання. Створюють опорну схему одного з напрямів виховного процесу. Визначають провідну актуальну проблему виховання дітей та описують шляхи та технологію її розв'язання, узагальнюють результати своєї діяльності. Застосовані форми та методи навчання: реферати, доповіді, розробка опорних схем, таблиць, моделювання виховних заходів, розробка рольових ігор, диспути, дискусії, рольове проектування.

Оцінно-узагальнюючий рівень (оцінка). Студенти здатні оцінити значення того чи іншого матеріалу у цілісній системі розділу, ґрунтуючись на чітких критеріях оцінки. Пояснюють логіку побудови педагогічних систем А. С. Макаренка, В. О. Сухомлинського та порівнюють їх на основі розроблених критеріїв. Виділяють інноваційні підходи у педагогічних системах М. Монтесорі, С. Френе, Я. Корчака та оцінюють їх внесок у загальну теорію виховання та розвитку особистості. Всебічно аналізують педагогічні здобутки вихователів-майстрів за визначеними критеріями з метою проектування перспектив розвитку української системи виховання. Пропонують один з варіантів гуманістично орієнтованої класифікації методів та принципів виховання. Застосовані форми та методи навчання: експертна оцінка, ділова

гра, проведення експерименту, мозковий штурм, колективний пошук, анкетування, тестування.

Таким чином, створена технологія професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів, формування їх виховної майстерності передбачає цілеспрямованість, керованість, контрольованість, оптимальність навчального процесу, тобто побудову такого процесу, який можна відтворити і який приводить до проєктованого результату.

Список використаної літератури

1. Кремень В. Г. Філософсько-освітня діяльність: інноваційні аспекти. Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл: проблеми, досвід, перспективи: зб. наук. праць / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2012. С. 10-26.

2. Практикум з педагогіки : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. О. А. Дубасенюк, 3-тє вид. доп. і перероб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 546 с.

3. Технології професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів: навч. посіб. : у 2-х ч. / [за заг. ред. О. А. Дубасенюк]. Житомир : Житомир. держ. пед. ун-т, 2001. Ч. 1 : Технології загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів. 260 с.

Єрмак Тетяна Миколаївна,
*аспірантка Інституту педагогіки
Національної академії педагогічних наук України,
директорка НВК Ліцей № 157 м. Києва*

ВОЛОНТЕРСТВО В СТРУКТУРІ ЛІДЕРСЬКИХ НАВИЧОК УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Суспільно-політична ситуація в Україні спричинена війною призвела до сильного погіршення не тільки життя населення, а й багатьох державних систем. Усвідомлення необхідності активної участі громадян та суспільства в подоланні труднощів відкриває нові можливості, а також сприяє розвитку нових громадських ініціатив. Позитивною тенденцією нашого часу є посилення громадянського руху, який характеризується участю громадян у зміні всіх аспектів життя країни. Наразі формуються нові стосунки в суспільстві, що дозволяє вирішувати багато проблем. Такий рух називають волонтерством, яке в сучасних умовах розглядається як глобальний процес об'єднання людей, котрі прагнуть зробити внесок на благо свого та світової спільноти. Волонтерська діяльність є основою розвитку громадянського суспільства. Вона втілює в себе найшляхетніші прагнення людства – прагнення миру, свободи, безпеки та справедливості для всіх людей. Волонтерська діяльність в Україні, в останні роки стала масовою, що дозволяє говорити про неї, як про суспільне